

ȚARA FAGILOR, Almanah cultural-literar al Societății "Arboroasa" din Cernăuți al românilor nord-bucovineni, alcătuit de Dumitru Covalciuc, Cernăuți - Târgu-Mureș, 1995, 288 p.

Cel de-al patrulea volum al Almanahului cultural-literar, *Tara Fagilor* - finanțat de Ministerul Culturii și apărut sub îngrijirea Bibliotecii Județene Mureș - are, așa cum se relevă de către Ion Mărunțelu, "meritul de a pune în valoare, în cel mai înalt grad, preocupările, grijile și speranțele românilor din această parte a Moldovei".

Prima rubrică *File de istorie* conține studiile și articolele *Istoria Bucovinei înainte de unirea cu Austria*, fragment, de Dimitrie Onciul; *Moldova față cu cedarea Bucovinei*, de Mihai Eminescu; *Anexarea părții de nord-est a Moldovei și atitudinea diferitelor clase și categorii sociale față de acest act*, de Ștefan Purice; *Cum a fost decapitat Grigore Ghica*, de Florea Șapcă; *Un congres al Sfintei Alianțe la Cernăuți*, de Ion Grămadă; *Ciprian Porumbescu la procesul "Arboroasei"*, de Dumitru Covalciuc; *Aspecte ale istoriei Hotinului în evul mediu*, de Doina Alexa (Huzdup); *Din trecutul cultural al Molodiei*, de Petre Grosu; *Universitatea românească din Cernăuți, 1920-1940*, de Grigore Bostan; *Cine suntem și de unde ne tragem?* de Arcadie Moise.

Tot atât de importante și complementare la numerele anterioare ale Almanahului sunt materialele documentare din cadrul rubricii *Golgota neamului românesc*, în care aflăm noi mărturii despre consecințele ocupației bolșevice în comuna Voloca, masacrele de la Fântâna Albă și alte aspecte tragice, în articolele semnate de Ilie Salahor, Gheorghe Mihailiuc, Ilie Schipor, Nicolae Mariuțac, Vasile Plevan și Ion Posteuca. Această impresionantă și inedită rubrică este completată și într-un *Documentar* în care ni se relatează despre victimele ocupației staliniste în trei sate ale județului Storojineț, - Suceveni, Carapciu pe Siret și Pătrăuții de Jos - (Valeriu Zmoșu), apoi în "documente herțene" Octav Chițuc se întreabă dacă ținutul Herța a fost răpit din greașală, în timp ce Gheorghe Pavel ne informează despre deportații din Mihoreni, Godinești, Probotești și ne dă "lista incompletă a refugiaților în România" din unele localități herțene.

Scriind iarăși despre *Graiul neamului*, Gheorghe Jernovei relevă concepția lingvistică a lui Aron Pumnul, iar Ilie Popescu - unele particularități lingvistice ale cărții *20 de ani în Siberia* de Anița Nandriș-Culda.

Într-o interesantă și nouă rubrică a acestui număr al Almanahului, sub titlul semnificativ *Statornici în dreaptă credință*, Adrian Acostăchioaiei scrie despre libertatea conștiinței și schimbarea confesiunii.

Rubrica de *Istorie literară* găzduiește articolele *Dimitrie Petrino, bardul Bucovinei* (Dimitrie Covalciuc), *Purtând idealul ca pe o făclie* (Mircea Lutic), *Vibrația Bucovinei în "Cetatea de Sus" a spiritualității românești* (Cecilia Popescu Latiș).

Ultima rubrică a volumului, bogat ilustrată și complex concepută, *Scriitori bucovineni contemporani* cuprinde creații ale poezilor Nicolae Șapcă, Ion Beldeanu, Mircea Aanei, Elena Marița, Lorin Fortuna, Vasile Pânzaru, Zinaida Smochină-Rotaru și proză semnată de Ștefan Bucevschi, Dumitru Covalciuc, Grigore Crigan. Emoționant și încărcat de sevă populară este și *Plugușor '96* de Dragoș Tochiță, din Pătrăuții de Sus.

Finalul volumului cuprinde și o scrisoare semnată de M.Art. Mircea din Târgu-Mureș, în care, în numele confrăților de la Biblioteca județeană își mărturisește bucuria și înalta responsabilitate, luată cu de la sine putere, de editare pentru întreaga serie a *Țării Fagilor* - misiune sacră și de înalt simț patriotic, pe care am dori-o știută de întreaga suflare românească, pentru ca în locul vorbelor mari, rostite la întruniri politice să se știe că urmașii lui Ion Budai-Deleanu și Aron Pumnul din sora și vitregita Transilvanie sunt "fruncea" în strădaniile de ajutorare și îmbărbătare a fraților azi încă vitregiți. Autorul acestei scrisori aduce un binemeritat elogiu inițiatorului și coordonatorului acestui Almanah: "Și mă gândesc, frate Dumitre, cu respect și prețuire mă gândesc, la misionarismul cu care te-ai consacrat pe termen lung adevărului și dreptății românilor. Truda ta apostolică este merită să dea lumină ochilor celor din țară și să oblojească rănilor celor înstrăinați. În acest oficiu taumaturgic, tu ești doctorul fără arginți. Sunt bucuros și onorat să-ți pot fi alături, modest ajutor și învățăcel." "Doamne cât de binemeritate sunt aceste vorbe rostite din adâncul ființei unui bun și virtuos frate! Mă gândesc și eu la Suceava, cu aceleași gânduri și sentimente alese. Și mi-l aduc aminte și pe fratele nostru comun, al meu și al prietenului Dumitrie Covalciuc, pe fratele Traian Straton, rapsodul îndrăgit al Bucovinei, care a adus volumele de la Târgu Mureș, care le-a transportat la Cernăuți, cu osteneala și mai ales cu toate riscurile "libertății", care mai stă cu ochii înlăcrimați sub sârma ghimpată trântită obraznic și tolerată încă și azi de Europa actuală, da, așa cum au lăsat-o ciracii lui Hitler și Stalin, trântită sub sârma ghimpată, care taie în două trupul frumos al Bucovinei!

Frate Dumitrie Covalciuc, te rugăm să continui și să lucrezi cu aceeași perseverență, fiindcă timpul și dreptatea viitorului sunt de partea noastră, a celor nedreptățiți. Și dreptatea nu poate să fie legată cu lanțuri prea multă vreme.

Mihai Iacobescu